

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۱۴۰۲-۱۴۰۱

ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۱۵	مدت پانکلی: ۹۰ دقیقه
---------------------	----------	----------------------

شماره پانام صحیح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شماره پانام صحیح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

مهر مدرسه

کد طلکبی:

کد امتحان:	۲۴۰۲۲/۱۱
تاریخ آزمون:	۱۴۰۲/۰۴/۱۰
عنوان:	اصول فقه ۴
کتاب:	دروس فی علم الاصول
محدوده:	حلقه ثانیه: از ابتدای اصول عملیه تا پایان کتاب (ص ۲۴۳-۱۸۳)
حذفیات:	ندارد

کدام از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایند.

۱- با توجه به عبارت: «فإن حکم العقل بالاشتغال مقید منذ البداية بعدم تنازل الشارع» در صورت اثبات برائت شرعی، کدام گزینه صحیح است؟ ص ۱۸۶

۰/۵

- الف. حکم عقل چون قطعی است مقدم می شود.
- ب. اشتغال و برائت هر دو جاری می شوند.
- ج. اشتغال و برائت، تعارض می کنند.
- د. عقل از حکمش دست برمی دارد.

۲- با توجه به عبارت: «دلیل البراءة یختص بالشبهات البدویة دون المقرونة بالعلم الإجمالی فهو أخص من دلیل وجوب الاحتیاط الشامل لکلیهما، فیکدم بالأخصیة» کدام گزینه صحیح است؟ ص ۱۹۷

۰/۵

- الف. برائت در شبهات مقرون به علم اجمالی جاری می شود
- ب. احتیاط در شبهات بدوی جاری می شود
- ج. برائت در شبهات بدوی جاری می شود
- د. احتیاط در همه شبهات جاری می شود

۳- انحلال حکمی در صورت اختلال کدام رکن علم اجمالی، صورت می پذیرد؟ ص ۲۰۶

۰/۵

- الف. رکن چهارم
- ب. رکن دوم
- ج. رکن سوم
- د. رکن اول

۴- مثال «اگر مکلف روز جمعه یقین داشته که همان روز غسل انجام داده است و روز شنبه شک کند که جمعه غسل کرده است یا نه» مجرای کدام قاعده است؟ ص ۲۱۲

۰/۵

- الف. قاعده مقتضی و مانع
- ب. قاعده طهارت
- ج. قاعده یقین
- د. استصحاب

۵- مثال «اذا علم بتحقیق طبیعی الحدث ضمن الحدث الاکبر او الحدث الاصغر، فاذا تحقق الوضوء فسوف یشک فی بقاء الطبیعی فیجری استصحابه دون احد الفردین بخصوصه» برای کدام استصحاب است؟ ص ۲۲۷

۰/۵

- الف. استصحاب موضوعات مرکبه
- ب. استصحاب کلی قسم دوم
- ج. استصحاب کلی قسم اول
- د. استصحاب تدریجیات

۶- تنافی در تراحم بین چیست؟ ص ۲۳۶

۰/۵

- الف. دو مجعول
- ب. دو امتثال
- ج. دو مدلول
- د. دو جعل

۷- از نظر شهید صدر^(ه)، اصل عملی اولیه هنگام شک بدوی چیست؟ نظر ایشان را به همراه دلیل به اختصار توضیح دهید. ص ۱۸۴

جواب: اصل اولی در دیدگاه شهید صدر، احتیاط عقلی است. یعنی مکلفی که در تکلیفی شک دارد، باید احتیاط کند و اگر تکلیف مشکوک واجب است، آن را انجام دهد و اگر حرام است، ترک نماید. علت آن است که دایره وجوب اطاعت از مولا، هم تکالیف قطعی رامی گیرد و هم تکالیف مشکوک را. بنابراین، تکالیف مشکوک هم تکلیف هستند و در محدوده حق طاعت مولا قرار دارند. پس مکلف اجازه کنار گذاشتن آن را ندارد. (رساندن مفهوم کفایت می کند)

۸- «شک در تکلیف» و «شک در مکلف به» را به همراه مثالی توضیح داده، هر کدام مجرای چه اصلی است؟ ص ۱۹۹-۱۹۸

جواب: اگر مکلف در اصل ثبوت حکم شرعی شک کند، مثلاً شک کند که هنگام خسوف آیا نماز آیات واجب است یا نه، در تکلیف (وجوب) شک کرده است و برائت جاری می شود. اما اگر حکم شرعی را بداند و در این شک کند که آیا آن حکم شرعی را امتثال کرده است یا نه، مثلاً نماز ظهر را خوانده است یا نه، احتیاط (اصالت اشتغال) جاری می شود؛ زیرا این فرد می داند که به نماز مکلف است (علم به اصل تکلیف دارد) و شک در امتثال دارد.

۹- با توجه به عبارت: «ان الترخیص فی جمیع الاطراف ینافی الوجوب الواقعی المعلوم بالاجمال، لما تقدم من تضاد الاحکام

التکلیفیة» چرا مشهور قائل به استحاله جریان برائت در همه اطراف علم اجمالی شده اند؟ نظر شهید صدر^(ه) چیست؟ ص ۲۰۳

جواب: دلیل مشهور بر استحاله: ترخیص در تمام اطراف معنایش این است که مثلاً مولی چیزی را واجب کند و در همان وقت ترک آن را اجازه دهد یعنی دو حکم الزام و ترخیص در یک واقعه جمع شوند که با توجه به تضاد احکام تکلیفیه استحاله دارد، نظر شهید صدر^(ه): این سخن در صورتی وجیه است که ترخیص واقعی باشد [یعنی در موضوعش شک اخذ نشود] ولی به دلیل این که ترخیص در هر طرف علم اجمالی، حکم ظاهری است منافاتی با جمع شدن با حکم واقعی دیگر ندارد.

۱۰- وحدت موضوع در استصحاب را با مثالی توضیح دهید. ص ۲۲۱-۲۲۰

جواب: اگر استخوان نجسی (مردار) سوزانده شده و تبدیل به خاکستر شود در این صورت نمی توان به وسیله استصحاب حکم به نجاست خاکستر کرد زیرا موضوع تغییر کرده است، یعنی خاکستر چیزی غیر از استخوان است. (پاسخ با هر مثالی کفایت می کند)

۱۱- در ضمن مثال «اصل مثبت» را تعریف نمایید. ص ۲۲۳

جواب: استصحابی که بخواهد حکمی شرعی که مترتب بر اثر تکوینی مستصحب است را اثبات کند، اصل مثبت نام دارد. مثل اثبات حکم شرعی که مترتب بر رویش محاسن زید است، بواسطه اثبات رویش محاسن با استصحاب حیات زید.

۱۲- مراد از قاعده «جمع عرفی» چیست؟ مدرک آن از نگاه شهید صدر^(ه) چه امری است؟ ص ۲۳۷

جواب: چنانچه تعارض بین دو دلیل در نظر عرف مستقر نباشد، به این صورت که یکی از دو دلیل قرینه باشد برای تفسیر آنچه از دیگری اراده شده است، لازم است با توجه به قرینه ای که متکلم برای بیان مقصود خود در دلیل دوم آورده است، در دلیل اول تصرف کنیم. مدرک: اگر از متکلم دو کلام صادر شود که ظاهر هر یک با دیگری در تنافی باشد، و یکی از آن ها در مقام تفسیر دیگری آورده شده باشد، لازم است دلیل مفسر مقدم شود، چه اینکه لازمه فهمیدن مقصود متکلم این است که از مجموع کلام او همان گونه که خودش اراده کرده است فهمیده شود.

۱۳- دو وجه برای تقدم خبر ثقه بر استصحاب نام برده، یک وجه را توضیح دهید. ص ۲۴۳

جواب: وجه اول ورود: هر چند در موضوع اصل عدم علم اخذ شده است لکن علم بما هو حجت اخذ شده است در نتیجه چون خبر ثقه حجت است موضوع اصول عملی را واقعاً رفع می کند. وجه دوم حکومت: در موضوع اصل، عدم علم بما هو عدم علم اخذ شده است لکن دلیل حجیت اماره، اماره را نازل منزله علم قرارداده است در نتیجه موضوع اصل را تعبداً رفع می کند یعنی حکومت. (برای نوشتن نام دو وجه ۰/۵ نمره و برای توضیح یک وجه ۱/۵ نمره لحاظ شود)